

„Ukraina i Ukraińcy w źródle archiwalnym” - relacja ze Spotkania

27 listopada 2019 r. w siedzibie Archiwum Państwowego w Kielcach przy ul. Kusocińskiego 57, odbyło się „Spotkanie ze źródłem archiwalnym” pt. **„Ukraina i Ukraińcy w źródle archiwalnym”**, którego organizatorami byli: Archiwum Państwowe w Kielcach i Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Spotkanie objęte było patronatem medialnym Platformy Informacji Kulturalnej województwa świętokrzyskiego z Wojewódzkiego Domu Kultury im. Józefa Piłsudskiego w Kielcach.

Po przywitaniu gości przez organizatorów: Dyrektor Archiwum Państwowego w Kielcach Wiesławę Rutkowską oraz Dyrektor Instytutu Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach dr hab. prof. UJK Beatę Wojciechowską, wykład *Szkoły średnie Komisji Edukacji Narodowej w Wydziale Ukraińskim 1773-1795* wygłosił **Prof. dr hab. Adam Massalski** (Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. J. Korczaka w Warszawie). Profesor nakreślił zgromadzonym tło historyczne, na którym oparł swoje wystąpienie. Przedstawił sytuację Polski, jego mieszkańców w trudnym dla naszej ojczyzny okresie niewoli. W tych warunkach, w obliczu polityki zaborczej prowadzonej przez okupantów, prelegent umiejscowił obraz szkolnictwa polskiego. Podczas prelekcji Prof. A. Massalski skupił się głównie na informacjach dotyczących szkół i systemu szkolnego na terenie obecnej Ukrainy. Ogólny tragizm całej sytuacji kraju w tych rejonach podkreśliły przedstawione przez autora fakty z różnych zaistniałych wydarzeń, szczególnie zaś te dotyczące rzezi w Humaniu, podczas której zabito 400 uczniów topiąc ich w dwóch studniach. W trakcie wykładu prelegent przybliżył zgromadzonym sytuację w jakiej znajdowała się wówczas edukacja i szkolnictwo, poddając charakterystyce kadrę nauczycielską nauczającą w szkołach oraz jej zadania realizowane w tym okresie. Przedstawił również najnowsze publikacje na temat KEN. Prelegent omówił wyniki badań zgromadzonych w czternastotomowej serii publikacji historyków wychowania z wielu ośrodków historycznych. Prof. Adam Massalski scharakteryzował prace będące uwieńczeniem żmudnych, wymagających dużego nakładu czasu i zaangażowania badań własnych przeprowadzonych wraz z dr hab. Ewą Kulą. Przedstawione przez Profesora ciekawe informacje o niespodziewanych i interesujących zdarzeniach, które miały miejsce w trakcie kwerendy w archiwach instytucji i szkół na terenie Ukrainy, przybliżyły gościom spotkania warunki poszukiwania danych do sporządzenia licznych biogramów zamieszczonych w słownikach biograficznych KEN.

Z kolei **Agnieszka Zięba-Dąbrowska** (doktorantka Instytutu Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach) przedstawiła *Działalność profesorów historii literatury polskiej w Lwowskim Towarzystwie Literackim im. Adama Mickiewicza w latach 1901-1936*. Autorka w swoim wystąpieniu skupiła się na efektach działalności tego stowarzyszenia założonego w 1886 r. we Lwowie. Działalność Towarzystwa obejmowała gromadzenie, upowszechnianie i dokumentowanie wszelkich materiałów związanych z życiem i twórczością Adama Mickiewicza. W ramach jego działalności organizowano konferencje, zjazdy, wydawano zbiory dzieł wieszcz. Popularyzowano wiedzę o Mickiewiczu o charakterze naukowym. Prelegentka scharakteryzowała znanych jego założycieli i nadzorujących działalność Towarzystwa prezesów w zakresie chronologicznym wystąpienia, przybliżając ich sylwetki, zaangażowanie i wkład w działalność stowarzyszenia. W trakcie interesującej prelekcji pojawiły się znane badaczom pod kątem działalności literackiej nazwiska osób, jak np: Józef Tretiak, Władysław Bełza, Roman Piłat, Wilhelm Bruchnalski, Józef Kallenbach, czy Juliusz Kleiner.

Na zakończenie **Agnieszka Szczerba** (Archiwum Państwowe w Kielcach - Kierownik Oddziału Ewidencji, **Opracowania i Zabezpieczania Zasobu Archiwalnego**) zaprezentowała zgromadzonym gościom **materiały archiwalne zawierające informacje dotyczące relacji Polski z Ukrainą**, w oparciu o współpracę miast Kielc i Winnicy, a zawierających się w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach. W pierwszej części prelegentka osadziła w tle historycznym początki nawiązania wspomnianych kontaktów i współpracy *bratnich miast*, które kontynuowane są do chwili obecnej, lecz w nieco odmiennej formie niż w prezentowanym okresie PRL. Za pomocą prezentacji multimedialnej autorka zaprezentowała wiele dokumentów z zasobu archiwum kieleckiego zestawiając je w kilku kategoriach, dzieląc je na relacje indywidualne i oficjalne przedstawicieli organów, czy instytucji obu miast funkcjonujących w ówczesnym ustroju politycznym. W II części natomiast autorka zaprezentowała przechowywane przez kieleckie archiwum nagrania audycji radiowych ówczesnego polskiego radia i radia z Winnicy, które wprowadziły gości spotkania w klimat tych wydarzeń z lat ubiegłych. Audycje uzupełniała prezentacja zdjęć wyświetlana w ich trakcie.

Spotkaniu towarzyszyła wystawa: **„Ukraina - dawniej i dziś”** przygotowana przez **Ewę Lewicką i Elżbietę Woźniczke** z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kielcach.

Podczas spotkania dostępny był również punkt konsultacyjny pod nazwą **„Archiwa rodzinne Niepodległej”**, przy którym można było zasięgnąć porad jak gromadzić i jak zadbać o prywatne zbiory rodzinne dotyczące niepodległości.

Archiwum Państwowe w Kielcach

Czynne było także stoisko wydawnicze z ofertą wydawnictw: Księgarni „Światowid” w Kielcach, Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kieleckiego Towarzystwa Naukowego, Wydawnictwa „Arslibris” w Końskich.